

# UITSTAP K.B.O.V.

Jacqueline Hebbrecht

Op zondag 3 juni 2012 organiseerde de K.B.O.V. een daguitstap in het teken van de kunst & ambacht van kant. Het werd een aangename en leerrijke dag.

In de voormiddag bezoeken we de "*Cité Internationale de la Dentelle et de la Mode*" in Calais.

Het museum werd ingericht in één van de laatste collectieve kantfabrieken uit de 19<sup>de</sup> eeuw, de kantfabriek Boulart. Bij aankomst worden we verrast door de gevel in gezeefdrukt glas die de ponskaarten van weleer voorstellen.

De rondleiding start in de zaal waar de **geschiedenis** van de kant wordt verteld. Een logisch verhaal: de mechanische kant vindt immers zijn oorsprong in de handgemaakte kant.

Kloskant, ontstaat in Vlaanderen in de 16<sup>de</sup> eeuw en naaldkant tegelijkertijd in Italië als alternatief voor de gouden en zilveren passementen die de kledij versieren. Kant is het privilege van de adel en de rijken, het is door de eeuwen heen een kostelijk goed.

Aan de hand van illustraties (schilderijen) en kantwerkstukken uit verschillende periodes en productiecentra zien we de kant evolueren van smalle stroken en eenvoudige tekeningen naar grotere stukken en ingewikkelder tekeningen. De techniek wordt steeds verfijnder en de soorten kant worden gedetermineerd aan de hand van de tralie die meestal streekgebonden wordt toegepast.

Een zeer rijk gevarieerde collectie van oude kanten wordt hier bewaard en tentoongesteld.

In het **atelier** staan vier 'Leavers' getouwen opgesteld.

We kunnen alleen maar in bewondering staan voor diegenen die deze machines ontwikkeld hebben.

Grondslag voor deze machine is de "métier à bas" uitgevonden in Nottingham in 1586 door William Lee. In de loop van de volgende eeuwen zal men erin slagen een machine te ontwikkelen die mechanische tule produceert. Een belangrijke stap in de ontwikkeling van het procédé is het vervangen van de schietspoel door een bobijn ("bobbin net").

In 1814 verbetert John Leavers de tulemachine en na twintig jaar wordt het Jacquardsysteem (ponskaarten) ingevoerd. Vanaf dat moment is de kwaliteit

van “la dentelle Leavers” beter dan die van haar concurrenten. De geknoopte draden zorgen voor een fijne kant die toch sterk is.

Tweemaal per dag worden de machines in gang gezet voor de bezoekers. In een tijdspanne van amper vijf minuten worden meerdere centimeters kant gemaakt over een breedte van vier meter. Het opbomen van de ketting vooraf, neemt echter twee maanden in beslag.

Terwijl de “chariots-bobines” over en weer gaan worden de kettingdraden van links naar rechts verplaatst door het Jacquardsysteem en zo worden de bewegingen van de klossen gereproduceerd.

Naast het productie-klaarmaken en de bediening van de machine zijn er nog tal van andere bewerkingen uit te voeren vooraleer de kant klaar is om naar de klant verzonden te worden. Dit wordt in de volgende zalen getoond: controleren en eventueel herstellen, wassen, bleken of verven, stijven, fixeren en dan de eindcontrole. Het knippen in stroken, vroeger met de schaar, gebeurt nu met laser.

De voorbereiding is voor een deel vergelijkbaar met ambachtelijke kant: de ontwerper maakt een tekening volgens de heersende mode of de eisen van de klant en rekening houdend met de beperking van de machine. Het ontwerp wordt getekend met aanduiding waar de draden moeten geknoopt worden. Tegenwoordig wordt dikwijls gebruik gemaakt van een computerprogramma. Ook het maken van de jacquardkartons gebeurt met behulp van de computer.

Wij beëindigen ons bezoek in de modeafdeling waar prachtige kledingstukken tentoongesteld worden uit de twintigste eeuw. Tot slot maken we kennis met hedendaagse toepassingen van kant.

Ondertussen lezen we in “Kant 2011/3” dat het modehuis Alexander Mc Queen “Dentelle de Calais” gebruikte voor het bruidskleed van Kate Middleton.

Meer hierover vindt u op: [www.officialroyalwedding2011.org](http://www.officialroyalwedding2011.org)

Na de middag zijn we te gast in het **Vlasmuseum** van Kortrijk. Na een vrij bezoek aan de afdeling over de vlasteelt, worden we rondgeleid in de kantcollectie door mevrouw De Baene – Noppe, kantmonitrice.

Ook hier krijgen we een overzicht van de ontstaansgeschiedenis en de mode van de kant. Van iedere Vlaamse kantsoort worden prachtige werken getoond: kloskant met doorlopende draden en afgeknoopte draden en naaldkant.

Naast de kanten worden in de vitrinekasten objecten getoond die te maken hebben met kant, er is o.a. een uitgebreide verzameling klosjes. Schilderijen en foto's illustreren de rijke kantgeschiedenis in Vlaanderen.

Aangezien onze gids een ervaren kantklosster is, worden al eens technische zaken ter sprake gebracht. We leren het verschil tussen een “Platte Rosaline” (zonder pareltjes) en een “Geparelde Rosaline” en het verschil tussen grof en fijn bloemwerk wordt ons hier meteen duidelijk. En zoals hertogin Maria-Hendrika (de latere koningin en echtgenote van Leopold II) zeer geïnteresseerd was in de Gentse kant, stelde ze ook de “Guipure kant” (zeer fijn bloemwerk)

op prijs. Vandaar dat die kant de naam "Duchesse-kant" kreeg.

Het grof bloemwerk, doet ons denken aan de kanten boorden die de gordijnen van onze grootmoeders sierden.

Bloemen zijn eveneens het hoofdmotief in "Chrysantenwerk" en "Florence". Bij de "Rococo kant" wordt verwezen naar het spiraalmotief in het smeedwerk van die stijlperiode.

De tentoongestelde stukken in "Russische kant" laten toe de vergelijking te maken met de "Russische kant" die bij ons gemaakt wordt.

De rijke kantcollectie in het museum bevat pareltjes van gemengde kant, applicatiekant, Vlaanderse, Valenciennes- en Binche kant.

Naast de "Mechelse kant" (the Queen of laces"), zijn er mooie stukken in "Parijse kant" en Rijselse kant", in "Blonde" en "Chantilly", specialiteit van de Geraardsbergse kantwerksters.

Bij de vitrines met de diverse naaldkantsoorten wordt de rondleiding afgesloten.

Nadien is er vrij bezoek aan de afdeling gewijd aan damast en aan de tentoonstelling op de eerste verdieping: "Vlas van wieg tot graf". Verschillende poppen kregen het gezicht van een B.V. Leuke afsluiter van deze uitstap.

Hilda Pintelon, ervaren kantwerkster van de Sint-Katelijne kantclub, liet zich inspireren door een kantje gezien in het museum in Calais, maakte een prikking en een technische tekening.

Hierna ziet u een uitgewerkte hoek van de kant, gemaakt in vlas nr. 80 met 41 paar klossen.

Een prikking op ware grootte is beschikbaar bij de kantclub.

Van harte bedankt, Hilda !



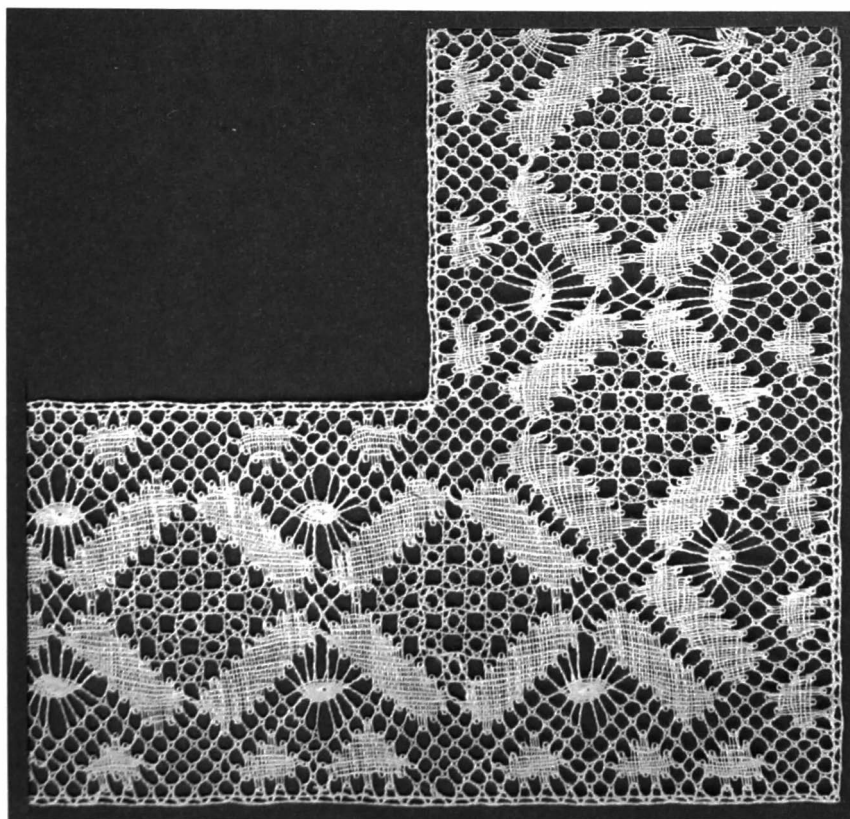
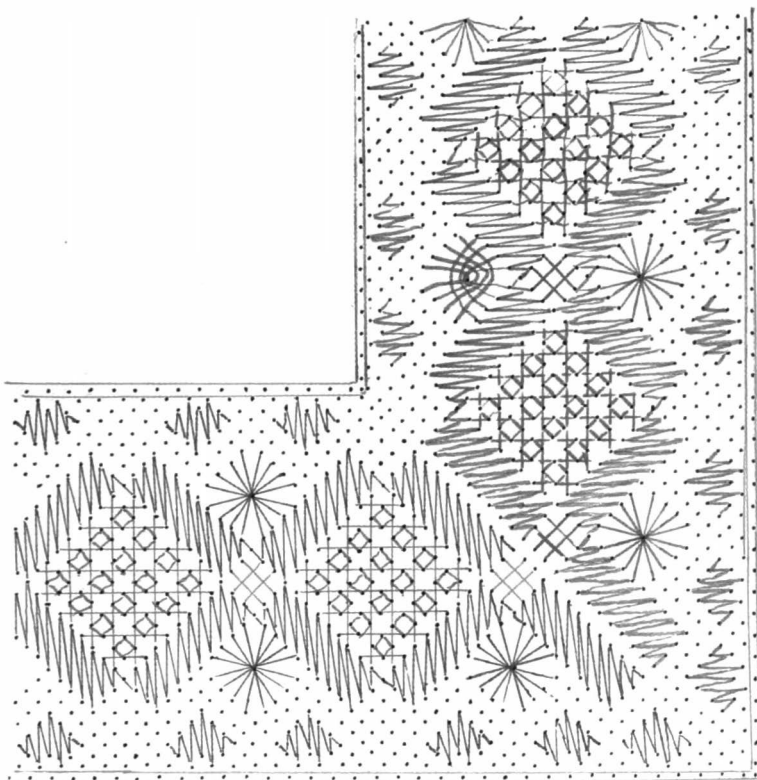


Foto : Marc De Coninck